

על הגפת⁽¹⁾, ומתוך כך עולה ההבל לקדירה⁽²⁾.

דזיתים מסקי הבלא. אבל דשומשמיין לא מסקי הבלא.

וקאמר רבי זירא לענין אסקי הבלא, העלאת החום מהגפת לקדירה שמעליה, שדוקא גפת היא המעלה חום למעלה, משום

אבל לענין הטמנה בתוך הגפת, לא שנה דזיתים ולא שנה דשומשומין, לעולם אסור להטמין בה.

בגפת אלא כשהייה בעלמא. ואף שמלעלה טמונה הקדירה בקופה, הא הקופה מצד עצמה אינה מוסיפה הבל. ונמצא השיהוי שמלמטה ענין לעצמו, וההטמנה דמלעלה ענין לעצמה, ואינם מצטרפים לאסור [כן נתבארה שיטתו בדברי הר"ן].

אלא דמייתי הר"ן משם רבינו יונה, לאסור אף בזה. משום דכי שרינן שהייה על גבי דבר המוסיף הבל, היינו דוקא כשאינה טמונה מלמעלה. אבל כל שהיא מוטמנת, גלי אדעתיה שהוא מקפיד בחימומה, ולצורך מחר בעי לה. ומשום הכי, טפי איכא למיחש בזה שמא יחתה. ולפי זה, אסור להשהות קדירה הטמונה מלמעלה בבגדים, אף על גבי כירה קטומה.

ופסק המחבר בסימן רנג סעיף ה כשיטה זו. [ומיהו, אף לדיעה זו, אם גרף את הגחלים והרמץ שרי, מהטעם שכתבו התוספות בד"ה דזיתים [הובאו דבריהם בהערה 1]. משנה ברורה על פי המגן אברהם.

אבל החזון איש בסימן לו כתב, דסברת רבינו יונה היא, משום דעל ידי הגפת מתחממין הבגדים, ושבים להיות דבר המוסיף הבל. ולפי זה, אף בכירה גרופה אסור].

וכן היא דעת הרשב"א. והוכיח, דבהכרח מיירי רב זירא כשאין נוגעת הקופה בגפת. דאם לא כן, אף בלא הטמנה במוכין, אסור להניחה על הגפת. דכל ששולי הקדירה דבוקים לדבר המוסיף הבל חשוב כהטמנה. ואזיל לשיטתו [הובאה לעיל מז ב, בהערה 1] דהטמנה במקצת הטמנה היא.

1. ומכאן יש לאסור להניח גחלים תחת קדירה טמונה, ואפילו אם הם מכוסים אפר. שהרי הגחלים מעלים הבל למעלה, כמו גפת של זיתים. והוי ליה כטומן בדבר שמוסיף הבל. תוספות.

עוד כתבו, דמה שאנו מטמינים על כירות גרופות, אף על פי שהן מוסיפות הבל — אומר ר"י בטעם ההיתר, כי דוקא אם מניח את הקדירה על הגפת אסור. משום דחיישינן שמא יטמין בתוך הגפת. אבל בכירות, ליכא למיחש להכי. ורבינו ברוך חילק, דכירה אין חומה אלא מחמת האש שהיתה בה. ואחר שגרפיה, לעולם היא מתקררת והולכת. אבל הגפת מוסיפה הבל מעצמה.

והרא"ש כתב עוד טעם להתיר. דדוקא היכא דמעיקרא הניח את הקדירה לשם הטמנה אסור. אבל בכירה ששם נתבשלה הקדירה, תחלת נתינת הקדירה שם, לא היתה לשם הטמנה.

2. וכתב הרמב"ן, דאסור דוקא בקופה שאין לה תחתית, שהקדירה עצמה מונחת על הגפת. דבכהאי גוונא חשיב כהטמנה בדבר המוסיף הבל, כיון שמצידה האחד היא טמונה בגפת. אך לבסוף מסיק, דאף אם אין שולי הקדירה נוגעים בגפת נמי אסור, מצד זה שהקופה נוגעת בגפת. והוי כטומן בדבר שאינו מוסיף הבל, ואחר כך נתן על הכל דבר המוסיף הבל, דאסור משום הטמנה.

אבל אם אף ששולי הקופה אינם נוגעים בגפת, אלא היא מונחת על גבי כסא של ברזל, ומפסיק אוריא בינה לבין הגפת, לא חשיב כהטמנה